

[Erling Christensen]

eller det andet sted, kan jo være lige meget. Men o.k., vi må så bruge en anden vej.

Så vil jeg sige til ministeren, at vi er ikke utålmodige. Det, vi gerne vil overveje og gerne vil se på i fællesskab, er – som jeg sagde i min ordførertale – overskueligheden, retssikkerheden og så vurderingen af, om vi har nogle ting kørende som forsøg, der lige så godt kunne være gennemført ved en generel lovgivning. Jeg synes, det er væsentligt, at vi gør os de overvejelser hver gang, når vi nu er oppe på det store antal forsøg. Jeg synes, det er nødvendigt af hensyn til de mennesker, der ude i landet, ude i virkeligheden, skal leve under disse forskellige forhold. For det er ikke alene frikommunerne, der laver forsøg nu, det er også ikkefrikommuner i frie amter, og det giver en uoverskuelighed, som vi i hvert fald skal være meget, meget opmærksom på.

Agerschou (SF):

Jeg bemærkede, at ministeren i begyndelsen af sit indlæg sagde, at nu skulle vi ikke spørge frikommunerne om alt muligt. Nu skulle de have fred og ro til at gennemføre deres forsøg.

Jeg blev ikke klar over, hvem det var, ministeren diskuterede med. Var det en reaktion på vort forslag om til efteråret at få en samlet redegørelse fra ministeren om frikommuneprojektet? Var det ministerens reaktion på dette forslag?

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Ja, det var det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af lov om butikstid. Af industriministeren (Nils Wilhjelm). (Fremsat 15/2 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Man kunne næsten fristes til at starte med at sige, at så er vi her igen. Man kunne godt undre sig over, hvorfor vi skal have dette lovforslag, når man ser på, hvad der er sket de tidligere gange. Jeg skal i al enkelhed henviser til de bemærkninger, vi har haft til forslaget tidligere. Vi har stort set ikke ændret holdning.

Vi havde jo et lignende forslag, som blev fremsat i april måned sidste år, og det var hensigten, at det skulle vedtages 1. juli 1988. Men alligevel fandt regeringen ikke anledning til at få forslaget sat på Folketingets dagsorden, så det kunne blive behandlet, og det er der måske forskellige årsager til, som jeg ikke skal komme nærmere ind på. Men såfremt forslaget havde hastet, så skulle man tro, at det ville blive fremsat straks efter Folketingets åbning, men det er det ikke blevet.

Nu er vi langt henne i samlingen, og det er først nu, man kommer med forslaget, og så må man stille det spørgsmål, hvad meningen er med forslaget. Der har været mange forskellige meldinger, og når det først kommer nu, så forstår man det jo godt. Der har været uenighed i regeringen, og der har været stor uenighed inden for Det Konservative Folkeparti om det politisk rigtige i at fremsætte et sådant forslag.

Det er som sagt meget forståeligt, at der er disse betænkeligheder, særlig når man husker på, hvordan det gik De Konservative, sidste gang en konservativ industriminister, handelsminister hed det dengang, fremsatte forslag om en ændring af lukkeloven. Og i en tid, hvor De Konservatives tilslutning hos vælgerne jo er dalende, er det meget forståeligt, at man ikke kommer med forslag, at man er betænkelig ved at komme med forslag, som yderligere kan svække tilslutningen til Det Konservative Folkeparti.

Jeg forstår godt de betænkeligheder, der har været i den konservative gruppe, men jeg har et par spørgsmål til regeringen, og det ene spørgsmål er: Hvad er hensigten med forslaget? For

[Svend Andersen]

da forslaget forventedes at skulle fremsættes, kom der helt forskellige meldinger. Først sagde statsministeren, at der ikke kom noget forslag. Senere har statsministeren sagt, efter at det er blevet fremsat, at det ikke har nogen hast med forslaget, at det kan være et godt debatoplæg, og at man kan bruge sommeren til at diskutere det. Derfor er spørgsmålet: Er det et debatoplæg fra statsministerens side, som statsministeren har sagt vi skal bruge sommeren til at diskutere, og så kan vi jo altid se, om vi bagefter skal vedtage det? Og hvordan skal det så endeligt vedtages? Der har jo også efter, at forslaget blev fremsat, været forskellige udtalelser fra medlemmer af Det Konservative Folkepartis gruppe, som er i modstrid med det forslag, der er fremsat her.

Det næste spørgsmål til ministeren er: Hvorfor er forslaget fremsat? Hvad er det, der er sket, og som gør, at man nu mener, det er nødvendigt at få en ændring af lukkeloven, i forhold til den diskussion, der har været tidligere?

Så er der en anden ting, jeg også mener ministeren mangler at tage stilling til, for det eneste, det udvalg, der var nedsat i sin tid, kunne blive enig om, var afgrænsningen imellem de forskellige former for forretninger, altså de såkaldte § 3-forretninger, som man ønskede en nærmere afklaring, definition og afgrænsning af. Men det er slet ikke kommet med i dette forslag.

Den eneste gruppe, jeg kan sige ministeren sådan set imødekommer, det er de store kæder, det er supermarkederne, som meget gerne vil have en større andel af markedet. Det er da meget forståeligt, at de vil have det, men udviklingen i samfundet har jo ikke været sådan, at der er en større forbrugermasse at konkurrere om. Det samlede forbrug er jo ikke blevet større. Tværtimod, under den borgerlige regering er forbrugsmulighederne blevet begrænset, og de bliver yderligere begrænset. Derfor kan en ændring af lukkeloven kun blive på bekostning af de mindre erhvervsdrivende og de ansatte i butikkerne. Det mener vi ikke er særlig hensigtsmæssigt, og det er det, der er årsagen til, at vi ikke finder, at der er nogen grund til at ændre ved den nuværende lukkelov.

Der er tre punkter, vi synes det er væsentligt at holde fast i. Det ene er, at mulighederne i den nuværende lukkelov ikke er udnyttet. Der er masser af muligheder for at få ændrede åbningstider, hvis man ville det. Det næste punkt

er, at den samlede forbrugsmasse er ikke blevet større. Vi har tværtimod mindre at forbruge. Endelig har vi en kortere arbejdstid, der gør, at vi har fået mere tid til at bruge færre penge.

I øvrigt findes der heller ingen samlet plan for samfundets åbningstid, for det er da rigtigt, at vi som forbrugere godt kan ønske os, at der er åbent de steder, hvor vi gerne vil hen, når det passer os. Men sådan er samfundet jo ikke indrettet. Det, vi kunne have tænkt os, var, at ministeren kom med en samlet åbningsplan for alt, hvad der findes i samfundet af institutioner, banker og sparekasser, offentlige kontorer osv. Men det er jo ikke det, ministeren kommer med, det er en ensidig ændring af butikkernes åbningstider, uden at der er nogen sammenhæng med noget andet. Det mener vi ikke der er behov for.

Flemming Hansen (KF):

Lukkeloven er et emne, der ofte har været til debat her i Folketinget – jeg tror, jeg har været ordfører i sagen 6 gange på de 5 år, jeg har haft glæden af at være herinde – og det er jo ikke så unaturligt, fordi alle mennesker i et moderne samfund har relation til dette emne på en eller anden måde, idet vi jo alle sammen enten er forbruger, medarbejder i en forretning eller detailhandler selv så galt.

Det Konservative Folkeparti kan – måske til hr. Svend Andersens overraskelse – fuldt ud tilslutte sig dette forslag, så hr. Svend Andersen behøver ikke gøre sig bekymringer på den konservative folketingsgruppes vegne. Forslaget betyder jo, at vi nu får en rimelig justering af loven om butikstid, der tager hensyn til de tre grupper, jeg nævner, forbrugerne, de ansatte og medarbejderne.

Jeg vil gerne understrege over for hr. Svend Andersen, at der overhovedet ikke er uenighed i den konservative folketingsgruppe om dette. Når hr. Svend Andersen nævner, hvordan det gik os for 20 år siden, da vi havde en handelsminister, så må jeg sige, det er fantastisk at høre, at en socialdemokratisk politiker skal 20 år tilbage i tiden for at finde et argument for ikke at ændre lukkeloven. Men det passer jo meget godt med den øvrige socialdemokratiske politik.

Efter min opfattelse vil den justering, der her er tale om, ikke få den store betydning de steder, hvor man i dag ikke udnytter den eksiste-

[Flemming Hansen]

rende lov om butikstid. Derimod vil den få betydning i de helt store byer, hovedsagelig i København, og især inden for dagligvaresektoren.

Det frikommuneforsøg inklusive butikstidsforsøg, der i øjeblikket kører i Herlev og har gjort det i 2½ år nu, viser, at justeringerne bliver rimeligt små. Så vidt jeg husker fra en debat, jeg var til derude, så er der noget om, at Kvickly har åbent en halv time længere om mandagen, og så er der en købmand, der har meget glæde af at have åbent til klokken 20 eller 21. Af adskillige hundrede butikker i Herlev kan man jo ikke sige, at det er nogen revolution af åbnings-tidsloven.

Jeg tror, man kan konstatere, at omkring 90 pct. af de danske butikker ikke vil lade sig berøre af den almindelige ændring af lov om butikstid. Endelig synes jeg, vi skal huske, at der er en meget væsentlig begrundelse for, at en stor del af detailhandelen, nemlig købmændene, ønsker det på grund af den meget væsentlige forøgelse af omsætningen, der har været i døgnkiosker og på benzinstationer. Jeg tror, den er forøget med omkring 5 mia. kr. inden for de sidste 3-4 år. Det er naturligvis forståeligt, at købmændene ikke bare slipper sådan en omsætning. Det synes jeg ikke er så svært at forstå.

En interessant nyskabelse i loven er den lange åbningstid til kl. 17 den første lørdag i hver måned. Det er en idé, man kender fra andre lande, og f.eks. er det en meget populær foranstaltning i Vesttyskland. Vi, som bor i det midt- og det sydjyske, og de, der bor på Fyn, ved, hvilken folkeforlystelse det er at valfarte til Flensburg, Kiel eller Hamburg den første lørdag i måneden. Der er ingen grund til, at vi ikke skal forsøge at lave et tilsvarende arrangement i Danmark, alene af den grund at vi dermed kunne forbedre vores betalingsbalance yderligere.

Men også dér må jeg sige, at det er en ramme-lovgivning, og jeg tror, at de fleste handelsstandsforeninger, cityforeninger, strøgforeninger, og hvad de hedder, vil holde åbent den lange lørdag til kl. 17 eller til kl. 15 måske i stedet for til kl. 17, det kunne jeg godt forestille mig.

Så vil jeg gerne sige, at vi i den konservative folketingsgruppe har diskuteret, om ikke det var rimeligt, at man simpelt hen gjorde juleaftensdag til en butikslukkedag fremover. Det har man eksempelvis i Sverige, og det land berømmer Socialdemokratiet jo altid. Jeg må sige, at når man har arbejdet i en butik i 8-10-12 ti-

mer om dagen i den sidste uge op til jul, synes jeg, det var rimeligt, at de mange hundrede tusinde – jeg tror, det er 250.000 medarbejdere, der er i detailhandelen – kunne få lov at få en ganske almindelig og god jul som alle os andre. Det er et forslag, som den konservative folketingsgruppe vil bringe op under udvalgsarbejdet, og som vi håber på at få tilslutning til. Når nu butikstiderne bliver forlænget, vil jeg tro, at der er rigelig tid til at handle jul ind.

Jeg tror, jeg slutter her i første omgang.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Hr. Flemming Hansen syntes, at det var mærkeligt, at jeg skulle 20 år tilbage for at finde et argument imod lukkeloven, og også, at jeg nævnte De Konservatives situation dengang. Det var ikke, fordi jeg måtte gå 20 år tilbage, men på grund af, at jeg har registreret den måde, De Konservative har opført sig på de sidste par gange, lukkeloven har været til behandling, men lad det så være glemt. Nu har jeg forstået, at der er fodslag hos De Konservative.

Det, jeg ville have spurgt om, var, at når hr. Flemming Hansen siger, at der er tre hensyn, man har taget: til forbrugerne, til de ansatte og til handelen, hvor er så hensynet til de to sidstnævnte? Jeg har lige bemærket, at en række handelsstandsforeninger her i Københavnsområdet har sagt nej tak til en ændring af lukkeloven. Jeg ville også have spurgt om, hvor hensynet til de ansatte er, men det gav hr. Flemming Hansen sidst i sin ordførertale svar på: det var, at de skulle have lov til at holde fri juleaftensdag. Så jeg har altså fået svar på mit spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg tror, det er almindeligt kendt, også hos hr. Svend Andersen, at de ansatte ikke skal arbejde længere, fordi man udvider åbningstiden. Vi har 38 timers arbejdsuge endnu, den bliver reduceret til 37 timer på et tidspunkt, og der er ikke tale om, at den så skal ændres for den enkelte medarbejder, hvis man udvider åbningstiden. Der kan være tale om en smule omlægning, og jeg har endda forstået, at arbejdsmarkedets parter i den overenskomst, HK og BKA har indgået, har taget højde for, at der oven i

[Flemming Hansen]

købet skal betales lidt mere for det, end man hidtil har gjort, så jeg ser ikke noget problem i den sag. Det er jo stadig væk helt frivilligt at arbejde i Danmark.

Birthe Hansen (SF):

I SF har vi aldrig været modstandere af mere forbrugervenlige åbningstider, men hvad der er godt for en stor gruppe, nemlig forbrugerne, er helt åbenbart urimeligt over for en anden, mindre gruppe, de butiksansatte. Men er problemerne nu så sort-hvide, som de undertiden bliver gjort? Intet er statisk, heller ikke familiemønsteret i dette land, tværtimod har det ændret sig meget, temmelig meget igennem den sidste snes år.

Der er langt flere familier i dag, hvor begge er udearbejdende, der er også langt flere enlige forsørgere, og dertil kommer også, at langt flere har en lang daglig transporttid mellem bopæl og arbejdsplads. Mange er nødt til at købe dagligvarerne ind i frokostpausen og slæbe dem hjem i myldretiden i overfyldte tog og busser, fordi forretningerne ved bopælen har lukket dørene i, inden man når hjem.

Indimellem hævdes det, at længere åbningstider måske vil fjerne eksistensgrundlaget for flere forretninger, men jeg kunne egentlig godt forestille mig, at nogle lokale forretninger i det, vi kalder sovebyerne, ville få øgede muligheder for at overleve og fortsat eksistere til glæde for forbrugerne i de enkelte lokalområder. Den nuværende strenge lov har ikke kunnet fastholde antallet af forretninger. Det har været meget stærkt dalende de sidste 20 år.

Det kan ikke være rimeligt, at folk skal købe ind i døgnkiosker og på tankstationer eller for den sags skyld på banegårde, hvis man bor i nærheden af sådan en, fordi man disse steder må holde åbent efter kl. 17.30.

Vi snakker så meget i disse år om forebyggelse og rigtig ernæring, og så virker det altså lidt kunstigt, at de, der bl.a. lever af at sælge usunde ting, må holde åbent efter 17.30, ja, for den sags skyld det meste af døgnnet, mens man kun kan købe de ernæringsrigtige og sunde ting inden kl. 17.30.

De muligheder, som ligger i lovforslaget, vil måske regulere sig selv alt efter kundebesøget; ingen butiksejere vil vel holde åbent, hvis ikke der er kunder i forretningen. Men var det og er det nu også nødvendigt at give mulighed for at holde åbent helt til kl. 20.00?

Vi skal imidlertid ikke glemme, at der for den enkelte butiksansatte kan opstå personlige problemer på grund af ændringer i arbejdstiden. Under udvalgsarbejdet må vi have mulighed for at få belyst, hvordan og i hvilket omfang det kan komme til at indvirke på de butiksansattes dagligdag. Vi må også under udvalgsarbejdet kigge nærmere på nogle af de ting, som Butikshandelens Fællesråd gør opmærksom på i deres brev af 20. februar 1989.

Vi kan derfor ikke umiddelbart give vor tilslutning til forslaget, som det ligger, men vi vil gerne se på mulighederne for, hvordan det behov, der er, kan tilgodeses.

Jens Peter Jensen (V):

Da Venstres ordfører, hr. Svend Heiselberg, er forhindret i at være til stede, skal jeg vikariere. Men jeg har jo også en baggrund i denne sag, for jeg var også ordfører for 20 år siden, da vi havde en konservativ handelsminister, og hans forslag fik jeg kulet ned. Det skal man nok høre lidt for.

Men med henblik på det vil jeg straks sige til hr. Svend Andersen, at det er da værdifuldt, at mennesket er i besiddelse af en åndelig elasticitet, som kan respektere og iagttage, hvad det er, der foregår i samfundet. Og samfundet er meget forandret. Sådan som den forrige ordfører gav udtryk for, er jo meget forandret i den sidste snes år. Familiemønsteret er det, indkøbsvanerne, trafikforholdene osv.

Derfor kan jeg på Venstres vegne sige, at det er et udmærket forslag, der foreligger her. Jeg er glad for, at industriministeren har fulgt en af mig personligt fremført tanke om, at der skulle være lidt længere åbningstid den første lørdag i måneden, fordi jeg føler, der er et behov for, at man kan få en familiedag i butikken, så det synes jeg er en god ting.

Så kom der en strøtanke fra konservativ side – når man nu er i gang med omvendelsen, så var det jo rart nok at høre nogle nye tanker – men det med at holde lukket juleaftensdag, den tror jeg ikke på og specielt ikke, da der faldt ord om betalingsbalancen osv., for så betyder det jo bare, at så stikker folk af for at køre til udlandet for at købe ind. Lad os nu holde ved det her.

Så vil jeg gerne sige, at vi kunne godt fra Venstres side tænke os – men det kan vi drøfte i udvalget med ministeren – om vi ikke kunne få kommunerne placeret lidt stærkere i udform-

[Jens Peter Jensen]

ningen af denne lovgivning her, for der er jo nogle kommuner, som er fuldt dækket af den gældende lovs regler, og andre, som har behov for netop den udvidelse, der sker her. Kunne man ikke finde en form for samarbejde dér?

Slutbemærkningen skal være: Skulle vi nu ikke i denne store forsamling være enige om, at halvdelen af glæden ved at holde fri er, at de andre ikke har det? Og det går altså ikke, hvis vi alle sammen vil holde fri på samme tid.

Det kan godt ske, at hvis denne lovgivning bliver gennemført, sker der en ændring i butikstrukturen. Det kan være, der er nogle, der bliver større, og nogle af de mindre eller mellemstore bliver endnu mindre, men ikke nødvendigvis færre, for der bliver mange chancer – også for det, man kalder mand og kone-forretning. Der er en mellemgruppe, som kan komme lidt i klemme, men husk på: Det går ikke an, at vi holder fri alle sammen på samme tid!

Hugo Holm (FP):

Fremskridtspartiet skal hermed udtrykke en vis form for glæde ved det fremsatte lovforslag. Det underer mig dog, at det ikke var muligt totalt at afskaffe den nuværende butikslov, så kunne man jo også undgå yderligere debat på det område. Når man ser på vort naboland Sverige, som vi tit sammenligner os med, må man jo konstatere, at dér ikke findes nogen lov for det område.

Snakken om, at de små købmænd skulle blive færre, eller at nogle ville blive meget større ved en gennemførelse af lovforslaget, mener jeg er ganske ubegrundet. Jeg har til dato ikke set nogen undersøgelse, der kan påvise, at dette skulle være tilfældet. Logisk må det forholde sig modsat. En restriktiv lukkelov tvinger til centraliserede indkøb, og det foregår altid ved indkøbssteder, hvor der er muligheder for det, og det er aldrig hos de mindre forretninger.

Den megen kritik, som er blevet fremført i medierne af bl.a. HK, undersøgelser, som skulle skabe tvivl om lovens virkning, mener jeg ligeledes er ganske ubegrundet. Som jeg vurderer HK's undersøgelser, er jeg af den opfattelse, at HK faktisk ønsker at bruge lukkeloven som en arbejderbeskyttelseslov. En lukkelov vil altid være det modsatte af en arbejderbeskyttelseslov, den vil gøre de ansattes muligheder for mere fleksible arbejdstider stærkt begrænsede, og det samme gælder, når det drejer sig om an-

sattes muligheder for indkøb. Men er sandheden måske ikke en helt anden, nemlig at HK faktisk er bange for, at der skal komme nogle flere i arbejde? For det er jo det, der bliver virkningen af den øgede åbningstid.

Som helhed har lovforslaget også en positiv virkning på beskæftigelsen. Jeg skal derfor tilkendegive, at Fremskridtspartiet er positivt indstillet over for forslaget.

Larsen-Ledet (RV):

Dramatikken er vist ved at ebbe ud i debatten om butikkernes åbningstid. Men det er jo i politik, som det er på så mange områder, at man skal ligesom vænne sig til nye tanker. Man behøver kun at tænke på de fortrædeligheder og indvendinger, vi fra radikal side har mødt, når vi tidligere har rejst kravet om en modernisering af butikkernes åbningstid. Derfor vil jeg ikke lægge skjul på, at vi oplever dagen i dag som noget af en mærkedag – det er kedeligt, at der ikke er flere til stede – fordi vi er nået frem til, at der nu er stor sandsynlighed for, at der kan vedtages et forslag, som gør det lettere for en stor del af befolkningen at foretage de nødvendige indkøb.

Endvidere oplever vi dagen i dag som udtryk for, at det på god demokratisk vis kan nytte at arbejde for det, som man synes der er brug for, og som man finder rigtigt. Det synes jeg er meget værdifuldt. Men vi oplever stadig væk – det er også blevet udtrykt her af tidligere talere – en stor bekymring for de konsekvenser, en ændret åbningstid får, især for de mindre forretninger.

Dertil kan man sige, at for det første er de udvidede åbningstider frivillige. Det betyder, at hvis ikke man har lyst, kan man lade være. Det betyder også, at man kan lave lokale aftaler med kolleger om de tidspunkter, man vil holde åbent. Frivillighed er en meget væsentlig substans i regeringens forslag. Hvis der i et område af Danmark ikke skulle være behov for ændring af åbningstiderne i forhold til nu, så kan man jo lade være! Det er op til hver enkelt.

Nu er skæve arbejdstider jo i øvrigt en ganske normal foreteelse i dagens Danmark: restaurationer, kollektiv trafik, hospitaler, politi. Vi forventer at kunne få en taxa, vi forventer, endnu i hvert tilfælde, at der kører tog, og at der er ambulancer parat, hvis vi har brug for det.

Der er masser af fornødenheder, vi har svært ved at skaffe os. Man kan være enlig, begge æg-

[Larsen-Ledet]

tefæller kan være udearbejdende, og ofte har man et stykke vej hjem. Når man så kommer hjem, har købmanden, slagteren, Brugsen og grønthandleren lukket, og derfor er der mange, der handler i supermarkedet, inden de kommer hjem. Hvorfor har vi med den nuværende såkaldt rigtige butiksåbningstid oplevet en voldsom butiksdød i boligkvartererne og landsbysamfundene? Det er, fordi lokalområderne i stigende udstrækning svigter deres egne forretninger. Jeg tror, mange af boligkvarterernes og landsbyernes folk vil vende tilbage til deres egne forretninger, når vi får vedtaget denne ændring.

Udviklingen i det butiksliberale Sverige viser jo en tilvækst af butikker, efter at man har foretaget liberaliseringen af åbningstiderne, og det eneste, vi gør med forslaget, er, at vi giver vort net af detailbutikker en mulighed for at holde åbent på et tidspunkt, der passer bedre til de nye tiders ændrede arbejds- og familiemønstre. Hvis man rejser sydpå eller langt østpå, oplever vi jo dér større åbningsfleksibilitet, end vi er vant til i Danmark, og man gør det vel, fordi det kan betale sig. Jeg kunne tænke mig, at vi gik videre til den offentlige sektor og pengeinstitutterne for at se på deres åbningstider. Der er mig bekendt stor frihed, men jeg er ikke sikker på, at man alle steder praktiserer absolut forbrugervenlige åbningstider.

Jeg har i den senere tid modtaget henvendelser, der giver udtryk for bekymring over § 3-butikkernes begrænsede varesortiment. Man er også bange for konsekvenserne af, at butiksankeævnene nedlægges, og for, at der kan opstå konkurrenceforvridninger mellem dem, der bor på hver sin side af et kommuneskel. Det er noget, som jeg i hvert fald gerne så at vi kunne vende tilbage til under udvalgsarbejdet.

Med hensyn til spørgsmålet om at lukke juleaftensdag kan jeg sige, at det ligger jo i forslaget, at man kan gøre det, hvis man har lyst, og hvis man kan blive enige i et område om det. Det er den melding, jeg kan give til det spørgsmål, men der er ingen grund til at understrege med flere ord, at vi er meget positive over for forslaget.

Jette Pors (CD):

Jeg må bede fru Birthe Hansen fra SF om at høre rigtig godt efter. Hver eneste dag oplever tusindvis af danskere nogle frustrerende minut-

ter, fordi de enten skal bruge frokostpausen eller kostbar tid efter endt arbejde for at få handlet ind i butikkerne nær arbejdspladsen. De kan nemlig ikke nå det, hvis de først skal hjem til lokalsamfundet.

Som det er sagt tidligere, har samfundsstrukturen ændret sig radikalt. Begge forældre er på arbejdsmarkedet, transporttiden mellem hjem og arbejde er forøget, antallet af enlige forsørgere er steget osv. osv., som fru Birthe Hansen også var inde på. I CD havde vi meget gerne set, at det fremsatte forslag indeholdt en total ophævelse af lukkeloven, men da det ikke er tilfældet, vil vi i mangel af bedre støtte det. At vi har mange argumenter for at gøre det, har der været skrevet en hel del om, og jeg skal blot nævne nogle af de væsentligste her.

For det første er det vigtigt for CD, at butikker i lokalområderne og små bysamfund sikres, så vi fremover undgår den velkendte konkurrenceforvridende situation med benzinstationer og døgnbutikker, som ikke blot har længere åbent, men også har gjort groft indhug i de små butikkers varesortiment. Det er et forbrugersønske at handle lokalt og at have bedre tid til familieindkøb og studere priser osv. osv.

Fra Socialdemokratiets side blev det nævnt, at kortere arbejdstid var det samme som at bruge flere penge. Det er jeg ganske uenig i, og jeg kan godt garantere for, at hvis man vil bruge penge, så behøver det ikke at tage mange sekunder. Impulsindkøbene kommer vi alligevel aldrig til livs, men det er forbrugersens eget ansvar.

Vi skal ikke glemme her i debatten, at det fremsatte lovforslag er et tilbud og ikke et krav til detailhandelen. Det er også et spørgsmål om frivillighed, som det tidligere er blevet nævnt.

Argumentet med, at den nuværende lov ikke udnyttes i sin fulde udstrækning, holder ikke som et modargument for at liberalisere. Jeg kan ikke se, at en yderligere åbningstid kan skade de butikker, der ikke udnytter de seks supplerende timer, vi har nu. De andre EF-lande har enten helt ophævet lukkeloven eller kører med en langt mere liberal lov, end vi er vant til i Danmark.

Hvis lovforslaget går igennem, og det håber jeg meget, vil det gavne forbrugerne, hvad enten det nu er danskere på arbejde, på vej hjem fra arbejdet, eller det er danske og udenlandske turister. De moderne tiders behov for at holde

[Jette Pors]

messer og konferencer, mødes i store grupper, bl.a. i storbyerne, tilsiger også, at der er behov for andre muligheder end de vante, ligesom den lange lørdag vil have gode chancer for at tiltrække tyskere og svenskere ved grænserne.

Jeg tror, nærbutikkerne vil skifte karakter og vareudvalg i de kommende år, og at de som så mange andre vil lære at bestille varer via edb eller telefax. Det er den slags moderne opfindelser, som også kommer de små butikker til gode, så det bliver lettere at klare disse praktiske problemer.

Til den megen snak om butiksdød vil jeg blot sige, at det ikke kan bevises, at den kendte butiksdød hænger sammen med de åbningstider, vi kender i dag, og det vil lige så lidt kunne bevises, at en eventuel kommende butiksdød vil hænge sammen med en liberalisering af åbningstiderne. Det er helt andre faktorer, som er afgørende for, hvorvidt en forretning kan klare sig i konkurrencen eller ej. Den nuværende lov vrimler med dispensationer, som skal administreres i dyre domme, og set med mine øjne er det også en favorisering at nogle få på de manges bekostning.

Vedrørende de skæve arbejdstider er der tale om et overenskomstspørgsmål, som kan løses, hvis viljen er til stede. Det er sket på mange områder. Vi er alle sammen forskellige, nogle kan lide at sove længe om morgenen, mens andre springer ud af fjerene utrolig tidligt, vi har forskellig rytme. Derfor kan vi også drive forretning på forskudte arbejdstider, som vi f.eks. ser det inden for trafikområdet, hotel- og restaurationsbranchen, sundhedssektoren, politi, forsvar, brandvæsen, pressen, distribution, bagere osv. osv. Og når vi nu er ved det, ligger der en milliardomsætning af dagligvarer uden for normal butikstid, det er jeg overbevist om, så det er bare med at komme i gang. Vi taler om servicefag, og derfor er det så vigtigt at yde den service, forbrugerne ønsker, når de ønsker den.

Jeg tror ikke på, at det at hjælpe de store er det samme som at kvæle de små. De små kan give en langt bedre service end de store kæder, og det synes jeg ikke man skal underkende i vor fortravlede tid.

Nu kan jeg se, at jeg skal til at stoppe, men det skulle i hvert fald gerne være fremgået, at vi i CD støtter lovforslaget og håber på en hurtig udvalgsbehandling, så de handlende hurtigst muligt kan vide, hvad de skal indstille sig på.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Jeg må sige til CD's ordfører, at jeg sagde ikke, at en øget fritid gav et øget forbrug, men at det gav øgede muligheder for at kunne handle ind, og at forbrugsmulighederne i øvrigt er blevet indskrænket under den borgerlige regering.

Når det bliver sagt, at det ikke får nogen betydning for de mindre handlende og forbrugerne, er det jo ikke rigtigt. Vi har set utallige eksempler på, at der er større kæder og supermarkeder, der frister med billigere priser efter kl. 17.30, og det gør de jo kun for at få forbrugerne væk fra andre forretninger og vænne dem til et indkøbsmønster om aftenen. Det betyder, at når man har kvalt de andre handlende, er man frit stillet, og så kan man sætte priserne op. Det medfører så, at der er færre steder at handle og til højere pris, og det må være til skade for forbrugerne.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Jeg tror, at det mønster med, at de små sidder i deres mand og kone-forretning, klarer det alene og skal arbejde med regnskaber i weekenden, snart er forbi. Jeg tror også, at vi må erkende, at de små forretninger må indstille sig på, at man godt kan slå sig sammen og lave aftaler med andre i samme område, så man eventuelt kan bestille varerne hjem fælles, eller hvad ved jeg. Der er masser af muligheder, og hvorfor skulle de små ikke kunne samarbejde, så vel som de store kan? Det mener jeg godt kan lade sig gøre.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg må starte mit indlæg med at konstatere, at Kristeligt Folkeparti ikke er ubetinget glad for det foreliggende forslag. Hvis nogle skulle have hørt, at vi er positive, som det skulle være fremgået af et lille klip i TV-Avisen, må jeg meddele, at TV-Avisen ikke havde spurgt mig først, så jeg ved ikke, hvor de har det fra.

Når vi er lidt betænkelige ved dette forslag, er det, fordi vi er meget opmærksomme på de små butikkers vilkår, især de mindre specialbutikker. Jeg har hæftet mig ved, at mange ordførere har talt om forbrugernes muligheder for at købe ind, men vi vil godt vende det om og sige, at der er også nogle, som står bag disken, de an-

[Lysholm Christensen]

satte, der skal drive butikkerne, og deres vilkår er vi meget opmærksomme på.

Vi mener, at 10 timers supplerende åbnings-tid er rigeligt, og at 8 timer kunne være tilstrækkeligt. 8 timer fordelt på alle ugens hverdage vil dække behovet for at handle ind, så vi er ikke umiddelbart tilhængere af de 10 timer. Vi mener heller ikke, den lange lørdag er nogen god idé, for det, der vil ske mange steder, er, at et butikscenter eller stort supermarked massivt vil markedsføre denne lange lørdag, og det vil små butikker i området ikke have nogen mulighed for at hamle op med. Det vil blive på deres bekostning, at man kører sådan en lang lørdag, så vort hovedsynspunkt er, at vi med en åbnings-tid til kl. 14.00 på lørdage dækker borgernes behov.

Vi er også en smule bekymrede med hensyn til definitionen og afgrænsningen af det, man kalder områder af særlig betydning for turister. Vi kan ikke rigtig forestille os, hvordan det skal afgrænses, og vi er bange for, at det vil give anledning til en masse tvivlstilfælde, misundelse og sager, hvor butikker i nabolaget vil føle sig uretfærdigt behandlet, hvis der gives tilladelse til butikker i nærheden, fordi de bliver defineret som liggende i et område, der har særlig betydning for turisterne. Jeg ved ikke, hvordan man skal administrere det, og vi synes egentlig, at det, vi har i øjeblikket omkring sommerhus-områder og andre specielle områder, dækker det behov, der er.

Endelig er der et problem med afgrænsningen af det, man kalder § 1- og § 3-butikker, og her mener vi nok det trænger til en opstramning. Der er for mange steder, man overtræder disse regler, og en fysisk adskillelse af disse to typer butikker kunne måske løse problemet.

Vi stiller os altså lidt kritisk til forslaget og vil kigge nærmere på det under udvalgsbehandlingen, og vi vil overveje at stille ændringsforslag.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Ikke ret mange lovforslag har i tidens løb påkaldt sig så stærke følelser som netop lov om butikstid. Der har jo næsten været massakrer i kølvandet af det, og derfor er det da meget glædeligt på regeringens vegne at kunne konstaterer, at jeg kan se et klart flertal for regeringens forslag.

Det takker jeg for, og jeg takker også fru Birthe Hansen for et meget konstruktivt og ind-

holdsrigt indlæg, som jeg gerne vil opfatte meget positivt i relation til det fremsatte forslag, selv om der naturligvis altid vil være spørgsmål, som skal afklares under udvalgsarbejdet. Det stod, må jeg sige, i en meget skærende kontrast til Socialdemokratiets ordførers, hr. Svend Andersens, indlæg. Jeg vil gerne rose hr. Svend Andersen for, at alle de ordførertaler, jeg har hørt ham holde, har været bedre end den tale, der blev holdt i dag. Jeg har sjældent hørt en ordførertale så indholdsløs, så humørforladt, så forstenet, oven i købet startende med at adressere et spørgsmål til regeringen om, hvad regeringen vil med det her forslag.

Forslaget om ændring af lov om butikstid er på regeringens lovprogram, hr. Svend Andersen, og derfor kan det ikke forbavse nogen i Socialdemokratiet, at det kommer. Og hvad vil regeringen med forslaget? Jeg går ud fra, at det er det samme, som socialdemokratiske regeringer har villet med deres forslag, nemlig at få dem godkendt her i Folketinget; det ville jo være at spilde dette høje Tings tid med at fremsætte forslag, som man ikke ønskede at få gennemført.

Jeg er umådelig tilfreds med at se, at der nu tegner sig et klart flertal for den nødvendige modernisering af loven, og når man har fulgt debatten gennem det sidste halve år, vil jeg sige, at sådan som jeg har forstået den her i Tinget, men i endnu højere grad ude i samfundet, så er det på høje tid, at dette forslag kommer. Bortset fra forstenede, religiøse holdninger, kan man vel næsten sige, til, at der ikke må ske noget med det, som af nogle er kaldt verdens bedste lukkelov, synes jeg, at der i dag i befolkningen netop er forståelse for, at vi har behov for denne lovrevision, med de strukturelle ændringer, der er sket i vort samfund.

Derfor er det med stor tilfredshed, jeg ser frem til lovforslagets vedtagelse og det mellem-liggende udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Jeg takker selvfølgelig for industriministerens ros af mine øvrige ordførertaler. Jeg vil godt kvittere og sige, at det kan jo også skyldes, at jeg synes, industriministeren har fremsat bedre lovforslag end det, der er fremkommet her.

[Svend Andersen]

Når jeg stiller spørgsmålet om, hvad hensigten er, er det, fordi det har skabt en ret stor forvirring; dels går der en halv samling, før lovforslaget kommer, dels er der forskellige udtalelser fra regeringspartierne og fra Det Konservative Folkepartis gruppemedlemmer. Hr. Flemming Hansen kunne jo dårlig nok komme op på talerstolen, før han stillede ændringsforslag til lovforslaget, men lad os nu se i udvalget, hvad der kan komme ud af det.

Vi har bemærket, at der er flere og flere, der bliver betænkelige ved det her lovforslag, og det er da udmærket. Jeg synes også, det var en udmærket tale, fru Birthe Hansen holdt, men den indeholdt også nogle betænkeligheder, vi ikke tidligere har set hos SF, og det er da tegn på, at der er noget i skred, så lad os se. Vi får nok et fornuftigt udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det er utroligt, som man kan få forskellige ting ud af samme tale.

Til dem, der siger, at butikkerne vil holde meget længere åbent, vil jeg i hvert fald gerne gøre opmærksom på, at detailhandelen er et meget løntungt erhverv. Over halvdelen af dets omkostninger er rent faktisk lønninger, og jeg tror ikke, der er en detailhandler, der vil holde én time længere åbent, end det er nødvendigt og der er behov for.

Jeg vil også gerne støtte hr. Larsen-Ledet i det, han sagde om § 3-butikkerne. Det kan da være, vi skal undersøge det under udvalgsarbejdet. Vi har jo fået henvendelse fra både kioskerne og Butikshandelens Fællesråd. Det er jo også det, vi har udvalgsarbejdet til.

Men så er der én ting, der undrer mig meget i forbindelse med dette lovforslag og i øvrigt har gjort det hver eneste gang, vi i de senere år har diskuteret lov om butikstid. Det er Socialdemokratiets utrolig arrogante indstilling over for forbrugerne. Hver eneste gang vi her i Folketinget diskuterer ethvert andet lovforslag, det være sig spørgsmål om konkurrencelovgivning og EF-lovgivning af enhver slags eller det lille lovforslag, vi har om organiseret rabat, er de socialdemokratiske ordføreres første spørgsmål: Hvad siger Forbrugerrådet? Og kun hvis Forbrugerrådet kan bakke en ting op, vil Socialdemokratiet også gøre det, fordi der er så nære relationer mellem ledende socialdemokrater og Forbrugerrådet.

Det undrer mig, at Socialdemokratiet i dette lovforslag tillader sig at se fuldstændig bort fra, hvad forbrugerne mener. Specielt må jeg nævne navne som fru Tove Lindbo Larsen, fru Dorthe Bennedsen, fru Lissa Mathiasen, som hver eneste gang fremfører forbrugerinteresser her i Folketinget. Er det den typiske socialdemokratiske holdning – både-og-holdning – vi endnu en gang står over for, en holdning, hvor man ikke tør have sin mening af hensyn til sine organisationer og sit bagland?

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Vi er meget opmærksomme på forbrugernes interesser, og vi har også gjort opmærksom på de problemer, der kan opstå ved prisstigninger som følge af, at vi mindsker konkurrencen inden for butikshandelen.

Endelig er vi jo forbrugere alle sammen, også de 200.000, der er ansat i forretninger. De er forbrugere af varer, fritid, arbejdstid, daginstitutioner, af samfundet i det hele taget. Og det, jeg sagde til industriministeren i starten, var, at hvis der skal ændres på åbningstider, så prøv at se på åbningstiderne i det hele taget. Men det er jo ikke det, forslaget her går ud på; det er et ensidigt område, man vil beskæftige sig med uden at se på alle de konsekvenser, der følger med – også forbrugerinteresser. Det er det, vi har bedt om at man vil se på, og det er også det, vi er parat til at se på.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Hvis jeg hørte rigtigt, sagde hr. Svend Andersen, at man gerne vil varetage forbrugernes interesser. Men jeg forstår, at man går 100 pct. imod Forbrugerrådets indstilling, som er helt entydig, og som det har givet skriftligt, i tv og radio og i pressen, nemlig at de støtter en total afskaffelse af lukkeloven.

Alligevel siger man, at man varetager forbrugernes interesser, når man går imod dette lovforslag. Det er en ejendommelig form for debat, hr. Svend Andersen fører – også i denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 23. februar 1989, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.00
